

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 18564
Tarih : 16.05.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 16/05/2022 16:41
Sayı: E-120.10-1016065

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

15 Mayıs 1932 tarihinde Kürt dilbilimci Celadet Ali Bedirxan ve arkadaşları tarafından ilk kez Latin alfabesi kullanılarak Kürtçe edebiyat, sanat ve felsefe dergisi olan Hawar Dergisi Şam'da yayınlanmıştır. Hawar Dergisi, Latin alfabesiyle yayınlanmış ilk Kürtçe Dergi olmanın yanı sıra Kürt Dilinin gelişimine büyük katkıları nedeniyle tarihi öneme sahiptir. 1943 yılına kadar yayın yapan derginin kuruluş yıldönümü nedeniyle 15 Mayıs günü Kürt Dil Bayramı olarak kutlanmaktadır. 15 Mayıs'ın Kürt dilinin yok edilmesi ve yasaklanmasına karşı direniş ve mücadele günü olması bakımından da önemli bir gündür. Bu nedenlerle 15 Mayıs Kürtçe Dil Bayramı vesilesiyle, anadil eğitimi önündeki tüm engellerin kaldırılması, Kürtçe dilinin korunması, geliştirmesi için çalışmalar yürütülmesi, tüm dillerin özgürce konuşulduğu, yaşatıldığı ve yeni nesillere güvenle aktarıldığı politikaların belirlenmesi ve anayasal güvence altına alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Dirayet Dilan Taşdemir

Ağrı Milletvekili

15 Mayıs 1932 tarihinde Kürt dilbilimci Celadet Ali Bedirxan ve arkadaşları tarafından ilk kez Latin alfabesi kullanılarak Kürtçe edebiyat, sanat ve felsefe dergisi olan Hawar Dergisi Şam'da yayınlanmıştır. Hawar Dergisi, Latin alfabesiyle yayınlanmış ilk Kürtçe Dergi olmanın yanı sıra Kürt Dilinin gelişimine büyük katkıları nedeniyle tarihi öneme sahiptir. 1943 yılına kadar yayın yapan derginin kuruluş yıldönümü nedeniyle 15 Mayıs günü Kürt Dil Bayramı olarak kutlanmaktadır. 15 Mayıs'ın Kürt dilinin yok edilmesi ve yasaklanmasına karşı direniş ve mücadele günü olması bakımından da önemli bir gündür.

“Bir toplumun yok edilmesinin dilinin yok edilmesinden geçtiğini” kendilerine şiar eden egemenler tarihi boyunca Kürt dili üzerinde baskı ve asimilasyon politikalarını eksik etmemiştir. Günümüzde de Kürt dili halen yasaklı diller arasında yer almakta, eğitim dili ve resmi dil olarak kullanımına izin verilmemektedir. TBMM’de milletvekilleri Kürtçe kullandığı her sözcük meclis tutanaklarına bilinmeyen dil’, ‘anlaşılmayan dil’, ‘x’ şeklinde geçirilmektedir. Halkın iradesini gasp eden kayyımlar, Kürt dilini toplumsal ve kamusal alanda yok saymaya ve ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Kayyım atanan belediyelerin neredeyse tamamında Kürtçe tabelalar kaldırılmış, Kürtçe park, mahalle, sokak ve mekânların isimleri sildirilmiştir. Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile KURDİ-DER, İstanbul Kürt Enstitüsü gibi köklü Kürt dil kurumları kapısına mühür vurulmuştur. Türkiye’de Kürtçe yayın yapan tek gazete olan Azadiya Welat Gazetesi de kapatılarak, Kürtçe yayınlar erişime kapatılmıştır. Kürtçe konserler halen yasaklanmakta, Kürtçe müzik yapan sokak sanatçıları polisler tarafından engellenmekte, müzisyenler gözaltına alınıp darp edilmektedir. Cezaevlerinde Kürtçe şarkı söyleyip halay çektikleri için onlarca siyasi mahpusa disiplin cezaları verilmekte, tahliyeleri ertelenmektedir.

Kürt çocukları anadillerinde eğitim hakkından halen mahrumlar. 2012 yılından bu yana MEB müfredatında olan seçmeli Kürtçe dersi için okullarda “yeterli talep olmadığı” ya da “Kürtçe öğretmeni olmadığı” gerekçesiyle öğrencilere Kürtçe dersi seçtirilmemektedir. Buna karşı Kürtçe derslerin tercih edilmesi için kampanyalar başlatıldı. Sanatçılardan akademisyenlere, aydınlardan siyasetçilere, partilerden sivil toplum kuruluşlarına kadar birçok kesim kampanyaya destek verdi. Fakat kampanyaya aktif destek veren, öğrencileri için Kürtçe kitap getirdiği ve Kürtçeyi teşvik ettiği için Mersin’in Akdeniz ilçesindeki bir okulda öğretmenlik yapan Türkçe öğretmeni Hüdayi Morsümbül, tehdit edilmiş, hakkında disiplin soruşturulması başlatılmış ve son olarak başka bir okula sürgün edilmiştir. Yine Dicle Üniversitesi Kürt Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kürtçe tez yazımını yasaklamakla gündeme gelmişti.

Dünyanın birçok ülkesinde ikidillilik veya çokdillik politikaları desteklemektedir. Yeni Kaledonya’da, Papua Yeni Gine’de, Filipinler’de, Hindistan’da, İsviçre’de, Özbekistan’da, Orta Asya’da çok dillilik mevcuttur. Egemen bir dili konuşan insanlar, genellikle tekdillidirler ve tekdilliliğin norm olduğuna inanma eğilimindedirler. Dolayısıyla azınlık dillerinin gereksiz ve sınırlı olduğunu düşünürler. Onları egemenlikleri altına almaya, hattâ ortadan kaldırmaya çalışırlar.

Oysa İkidilli ya da çokdilli ülkelerin insanları tekdil konuşan insanlara kıyasla daha yüksek entelektüelliğe sahiptirler, daha genişler; yeni bir durum karşısında, değişime daha kolay bir şekilde uyum sağlandığı yönünde birçok çalışma bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyet tarihi boyunca bu coğrafyanın kadim dilleri birer tehdit olarak algılanmış ve yasaklanmıştır. Bu politikalar beraberinde çok derin toplumsal yaralara ve ayrışmalara neden olmuştur. Bir dil kaybolduğunda, onunla birlikte, tarih edebiyat, kültür müzik, kimlik de kaybolup gider. Dil, insanlığın en başta gelen mirasıdır.

Bu nedenlerle 15 Mayıs Kürtçe Dil Bayramı vesilesiyle, anadil eğitimi önündeki tüm engellerin kaldırılması, Kürtçe dilinin korunması, geliştirmesi için çalışmalar yürütülmesi, tüm dillerin özgürce konuşulduğu, yaşatıldığı ve yeni nesillere güvenle aktarıldığı politikaların belirlenmesi ve anayasal güvence altına alınması amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	<i>Flanm</i>
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	<i>Nurhan</i>
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	<i>Colihan</i>
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	<i>Acar - Önlü</i>
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	<i>Remziye</i>
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>A. Koç</i>
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	<i>Ömer</i>
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	<i>Erdal</i>
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	<i>H. Özgüneş</i>
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	<i>Ömer</i>
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	<i>Ayşe</i>
12	MURAT SARISAÇ	VAN	<i>Murat</i>
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	<i>Şevîn</i>
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar</i>
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	<i>K. Bulbul</i>
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat</i>
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>E. Güney</i>
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	<i>Nusrettin</i>
19	DELSİM DAĞ	DİYARBAKIR	<i>D. Dağ</i>
20			